

in memoriam

Prof. Dr. Ruud A.F. Krom (1941 - 2024)

Op 19 mei j.l. kregen wij het bericht van het plotseling overlijden van Prof. Dr. Ruud A. F. Krom in Rochester, M.N. in de Verenigde Staten. Alhoewel Ruud reeds 40 jaar geleden vertrok uit ons land is het belangrijk hem te memoreren. Hij was een van de pioniers op het gebied van levertransplantatie.

Ruud Krom werd in Utrecht en Leiden opgeleid tot chirurg. In 1972 was hij een van de oprichters van de Vereniging van Assistent-Geneskundigen in de Heelkunde (VAGH). Zijn belangstelling voor de levertransplantatie en speciaal voor de Achilleshiel van deze ingreep, de galwegen, kwam tot uiting in zijn proefschrift "De bilio-digestieve anastomose - een experimenteel onderzoek" dat hij in januari 1976 verdedigde aan de Universiteit van Leiden. Na zijn opleiding vertrok hij op eigen initiatief naar Denver in de Verenigde Staten om zich bij een van de pioniers in de levertransplantatie, Dr. Thomas E. Starzl, te bekwamen. Na het beëindigen van zijn *fellowship* in Denver in 1977 kreeg Krom, via bemiddeling van Gauke Kootstra, ook bij Starzl opgeleid in nier- en levertransplantatie, een stafplaats bij de afdeling Chirurgie in het Academisch Ziekenhuis Groningen. Daar groeide een vruchtbare samenwerking met de Groningse hepatoloog Chris Gips, die zich reeds had georiënteerd op het gebied van levertransplantatie bij Dr. Roger Williams in London. Na een gedegen voorbereiding onder leiding van Krom en Gips, gekenmerkt onder andere door een strakke protocollering van elke stap in de gehele procedure, werd in maart 1979 de eerste succesvolle orthotope levertransplantatie in Groningen onder leiding van Krom verricht. Het levertransplantatieprogramma werd vanaf de start gekenmerkt door een nauwe multidisciplinaire samenwerking tussen chirurgen

en hepatologen. Iets wat in die tijd nog allerminst vanzelfsprekend was, maar waarvan Ruud een groot voorstander was en waarvan hij het belang zijn hele leven is blijven uitdragen.

Na evaluatie van de eerste 10 levertransplantaties kon een overleving van 60% na een jaar worden gerapporteerd, hetgeen een verdubbeling was van de gerapporteerde resultaten uit andere centra in de wereld. Deze unieke mijlpaal bleef niet onopgemerkt en Krom en Gips werden samen met de centra uit Denver, London/Cambridge en Hannover uitgenodigd door het NIH in Washington voor een consensus conferentie betreffende levertransplantatie.

Mede op basis van de, voor die tijd, excellente resultaten van het Groningse team concludeerde het NIH-panel in 1983 dat levertransplantatie geen experimentele behandeling meer was maar een goede behandelingsmodaliteit voor patiënten met een eindstadium leverziekte. Krom en Gips droegen daarmee bij aan een stimulans voor de ontwikkeling van deze activiteit, niet alleen in ons land maar ook in de rest van de wereld. Zijn succes bleef niet onopgemerkt en in 1984 werd Krom aangetrokken door de Mayo Clinic in Rochester, M.N., Verenigde Staten om daar een levertransplantatie programma op te zetten. Dat deed hij samen met de hepatoloog Dr. Russell Wiesner, volgens hetzelfde model zoals hij dat in Groningen had gedaan. Ook dit programma werd een succes en groeide uit tot een van de grootste en meest toonaangevende levertransplantatieprogramma's in de wereld. Samen met Wiesner was Krom van 1999 tot 2004 Editor van het wetenschappelijk tijdschrift 'Liver Transplantation'. Talloze Nederlandse studenten en arts-onderzoekers hebben, mede dankzij Ruud Krom, de mogelijkheid gehad om onderzoek te doen

in de Mayo Clinic, wat een waardevolle periode is geweest in hun wetenschappelijke ontwikkeling.

Voor zijn pioniersarbeid kreeg Krom in 1980 de prestigieuze Tilanus medaille toegekend door het Amsterdamse genootschap voor Natuur-, Genees- en Heelkunde en in 2004 werd hij door Koningin Beatrix benoemd tot Commandeur in de Orde van de Nederlandse Leeuw. In datzelfde jaar ontving hij ook de Distinguished Career Award van de Mayo Clinic. Sinds 2005 genoot hij samen met zijn vrouw Jeannette van zijn emeritaat, waarbij hij zich wat terugtrok in de anonimiteit, toeleigde op het schilderen van portretten en genoot van wandelingen met hun honden.

Wij wensen zijn vrouw Jeannette, hun zoon RJ, en overige familieleden veel sterkte met de verwerking van dit plotselinge verlies. Wij zullen Ruud Krom altijd blijven herinneren als een pionier en een voorbeeld voor velen. Dankzij hem hebben duizenden patiënten met een leverziekte een langer en/of beter leven kunnen krijgen.

Namens (oud)collega's in de drie Nederlandse levertransplantatiecentra in Leiden (LUMC), Rotterdam (Erasmus MC) en Groningen (UMCG),

*Ian Alwaysn, Aad van den Berg,
Maureen Guichelaar, Bart van Hoek,
Harry Janssen, Gauke Kootstra,
Vincent de Meijer, Robert Porte,
Maarten Slooff*